

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid
Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

CBJ behandeling ontwerpbesluit gegevensverwerking
door samenwerkingsverbanden (BGS)

Datum
23 november 2023

Ons kenmerk
5062791

1. Aanleiding

De aanleiding is het [wetsvoorstel](#) Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden, dat aanhangig is in de Eerste Kamer. Dit bevat verplichtingen en grondslagen om in lagere regels de waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking uit te werken en om zo exact mogelijk te omlijnen wat de samenwerkingsverbanden precies mogen doen. Hiertoe dient het concept-Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (BGS). Het BGS is derhalve nodig voor een goede werking van de WGS.¹

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met:

- bijgaand ontwerpbesluit;
- behandeling van het ontwerpbesluit in de CBJ/RBJ/MR ten behoeve van het starten van de voorhangprocedure bij de TK/EK en doen van de adviesaanvraag bij de afdeling Advisering van de Raad van State.
- verzending van het ontwerpbesluit naar de TK/EK in het kader van de voorhangprocedure;
- verzending van het ontwerpbesluit na afloop van de voorhang, en voor zover de voorhang niet tot ingrijpende wijzigingen leidt, naar de Afdeling advisering van de Raad van State.

3. Kernpunten

Van medio februari tot medio april 2023 heeft de (internet)consultatie plaatsgevonden over het ontwerpbesluit. In die periode zijn adviezen ontvangen van de Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen, de stuurgroepen Regionale Informatie- en Expertisecentra, (deelnemers van) de Zorg- en Veiligheidshuizen, het Openbaar Ministerie, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Regioburgemeesters, de Nederlandse Vereniging van Banken, Amnesty International en van particulieren. Deze reacties geven geen aanleiding tot significante inhoudelijke aanpassingen van het ontwerpbesluit, maar wel tot verbeteringen van praktische of wetstechnische aard. Zo is toegevoegd dat een AVG-verzoek van een betrokkene niet door het contactpunt zelf hoeft te worden afgedaan, indien een andere deelnemer daartoe beter in staat is, deze deelnemer ermee instemt om de

¹ Het ontwerpbesluit bevat nadere regels over onder meer het startpunt van de gegevensverwerking, de samenstelling en werkwijze van rechtmatigheidsadviescommissies, de uitwerking van de onafhankelijke privacy audits, de werkwijze van het contactpunt voor burgers, kwaliteitstoetsen op de gegevens, precisering van de maximale bewaartermijn, en diverse nadere waarborgen, zoals een zorgplicht voor passende opleidingen en trainingen.

behandeling over te nemen en het contactpunt deze overname mededeelt aan de betrokkene (artikel 1.2, vierde lid). Dit komt de uitvoerbaarheid en zorgvuldigheid ten goede en geeft gevolg aan consultatieadviezen van het OM en de RIEC's. Verder is de nota van toelichting aangevuld in reactie op vragen en opmerkingen uit de consultatie.²

Op 14 februari jl. is de Autoriteit persoonsgegevens (AP) om advies gevraagd over het ontwerpbesluit, welk advies is uitgebracht op 3 november j.l.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
23 november 2023

Ons kenmerk
5062791

4. Toelichting

4.1 Advies AP

De AP ziet veel betekenisvolle verbeteringen waardoor er gaandeweg een veel beter doordacht geheel is ontstaan. Toetsbaarheid en transparantie zijn materieel in orde gebracht. Veel zal volgens de AP echter afhangen van de striktheid waarmee de criteria voor het mogen inschakelen van het samenwerkingsverband zullen worden bewaakt. Om te komen tot rechtmatige gegevensdeling adviseert de AP om een preventieve rechterlijke toets van de voorgenomen gegevensverwerkingen op te nemen in de WGS. Dit zou volgens de AP moeten geschieden via het onlangs ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de WGS.³ In afwachting daarvan zou de Eerste Kamer de WGS nog niet moeten aannemen, aldus de AP. Verder suggereert de AP dat bij die gelegenheid de delegatiesystematiek van de WGS zou kunnen worden gewijzigd (facultatieve delegatiegrondslagen vervangen door imperatieve grondslagen). Over het BGS heeft de AP drie opmerkingen (voornamelijk van wetstechnische aard). Deze zijn overgenomen.

Voorgestelde reactie

De AP wijst er terecht op dat het van belang is dat gegevensdeling binnen de perken blijft, gelet op het uitgangspunt van dataminimalisatie dat aan de AVG ten grondslag ligt. Om de risico's te minimaliseren, bevatten de WGS en het BGS echter voldoende waarborgen en vormen van toezicht en verantwoording in aanvulling op de AVG. Een voorafgaande rechterlijke toets is niet passend en niet uitvoerbaar. Met de getroffen waarborgen kan worden volstaan. Naast de rechtmatigheidsadviescommissies gaat het dan om de onafhankelijke coördinerend functionaris voor de gegevensbescherming (FG) voor het samenwerkingsverband. Deze houdt samen met de FG's van de deelnemers toezicht op de gegevensverwerking. Dit kunnen zij intensiveren afhankelijk van onder meer de risico's en de aard en omvang van de verwerking. Verder zijn onafhankelijke, periodieke privacy audits verplicht, waarvan de resultaten aan de AP moeten worden gezonden. Ook de AP houdt toezicht en kan handhaven.

² Dit is het geval bij het contactpunt waar burgers hun privacyrechten kunnen uitoefenen (artikel 1.1-1.4), het verbod op het verwerken van gegevens over nationaliteit (artikel 1.9), de screening van geautoriseerde personen (artikel 1.11), de rechtmatigheidsadviescommissies (artikel 1.13-1.15) en de zorgplicht voor passende opleidingen en trainingen (artikel 1.17). Voor de reactie op de vragen en opmerkingen is op hoofdlijnen aangesloten bij hetgeen hierover is vermeld in de eerdere schriftelijke stukken en eerder aan de orde is gekomen bij de behandeling van de WGS in het parlement.

³ Het bij koninklijke boodschap van 13 november 2023 ingediende voorstel van wet tot wijziging van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden in verband met het waarborgen van de parlementaire betrokkenheid bij de aanwijzing van andere samenwerkingsverbanden (Kamerstukken 36461).

Het voorgaande is verwerkt in de reactie op het advies van de AP. Die is opgenomen in een hieraan gewijde paragraaf in de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit (zie paragraaf 4 daarvan). Daarin wordt uitgebreid toegelicht waarom een preventieve rechterlijke toets voor alle gegevensverwerkingen niet gewenst is. Dit zou – heel kort gezegd - (a.) nauwelijks werkbaar zijn, (b.) niet in het systeem voor de bescherming van persoonsgegevens passen en (c.) een breuk vormen met het stelsel uit het Wetboek van Strafvordering. Overigens heeft de AP in haar drie eerdere adviezen over de WGS geen aanbeveling opgenomen over een preventieve rechterlijke toets. Wat betreft de delegatiesystematiek is kort gezegd geantwoord dat dit een aangelegenheid is tussen de regering en het parlement.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
23 november 2023

Ons kenmerk
5062791

4.2 Vervolg

In reactie op vragen van de Eerste Kamer hebt u in februari 2023 in de memorie van antwoord toegezegd om het gehele ontwerpbesluit aan het parlement toe te zenden in het kader van de voorhangprocedure, om optimaal inzicht te bieden in de uitwerking van de waarborgen en de concretisering van de regels over de gegevensverwerkingen. Dat betekent dat in de voorhangprocedure niet alleen de (zes) bepalingen uit het ontwerpbesluit worden voorgelegd waarvan de WGS dat voorschrijft, maar ook de overige bepalingen. Na de voorhang moet het ontwerpbesluit voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

4.3 Politieke context

Gelet op eerder stemgedrag, eerdere schriftelijke inbreng en de verkiezingsprogramma's lijkt er in beide Kamers voldoende draagvlak. In reactie op het advies van de AP van 3 november jl. hebben de Eerste Kamerfracties van BBB, GroenLinks-PvdA, D66 en JA21 gevraagd om een puntsgewijze reactie op het advies van de AP. Voornoemde fracties geven hierover nog geen appreciatie, met uitzondering van de fractie van GroenLinks-PvdA, die de hoop uitspreekt dat de regering de kritiek uit het advies van de AP ter harte neemt en "nu snel met verdere wijzigingsvoorstellen komt om tot een voldragen wet te komen die de rechtsstatelijke toets der kritiek kan doorstaan". Omdat de reactie op het AP-advies onderdeel is van het BGS, kan de Eerste Kamer worden geantwoord op het moment dat het BGS aan het parlement wordt gezonden vanwege de voorhang.

4.4 Financiële overwegingen

Het OM voorziet incidentele kosten in 2025 van 2,7 miljoen en structurele kosten in 2026 en verder van 2,0 miljoen. Deze kosten zullen door het OM worden gedekt. Daarnaast verwacht het OM incidentele kosten van 2,451 miljoen in 2024. De dekking van laatstgenoemd bedrag zal komen van het ministerie van JenV, waaronder het OM ressorteert. Deze kosten worden gedekt binnen het huidig budget voor rechtspleging en rechtsbijstand op artikel 32 van de JenV-begroting.

4.5 Afstemming

Deze amvb is afgestemd met ambtelijk MinFin, dat de stukken parallel ter accordering voorlegt aan haar bewindspersonen. Verder zijn commentaren verwerkt van onder meer DGRR (DRB, DVB) en DGSenB.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Alles in deze nota (behoudens persoonsgegevens) kan openbaar worden gemaakt. De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.